

Ksenija Jovanović

Villa Beaumarchais

Svoje življenje sem začel večkrat, nikoli pa ga nisem bil pripravljen nadaljevati. Začelo se je vsakič, ko sem kam odpotoval, in se končalo, ko sem pripotoval. Tako je lebdelo življenje brez lastnika in na drugi strani je lebdel človek brez življenja, z napisom na prsih: "Življenje sem ponesreči zapustil in sedaj tava nekje po deželi. Če ga kdo vidi, naj me prosim takoj obvesti in bogato bo nagrajen." Enkrat pa, ko sem za nekaj dni obiskal Pariz, tedaj zame le še eno od številnih hrupnih in umazanih mest, je v meni povsem nepričakovano pristala kot letalo velika želja, da bi tam živel, si tam ustvaril kariero. To je bilo prvič, da sem si nečesa tako močno zaželel. Želja je pristala nenadoma in brez povratne karte. Za vedno. Verjel sem, da bom to dosegel, da mi bo uspelo. Verjel sem, da bom nekega dne res odpotoval in da bom izgubljeno tam končno našel. Tja me je še posebej mamil svet mode, blišča, svet, o katerem sem lahko samo sanjal. Tako zelo sem hrepenel po slavi, kot je moja mama hrepenela po očetovi bližini. Že kot mulec, se spominjam, sem stene in omare v svoji sobi polepil s fotografijami manekenk in manekenov, moji predali so bili nabito polni modnih revij, Tiepolovih debelih knjig, da se jih ni dalo niti zapreti. Vsa imena svetovno znanih stilistov sem se naučil na pamet, bral sem o njihovih življenjih, po televiziji spremljal razne revije, intervjuje, risal skice oblačil, si šival oblačila in jih nato nosil. Šival pa nisem le zase, ampak tudi za mamo, za sošolke, prijateljice in sosedo, kajti odkar se zavedam samega sebe (kolikor pač se), čutim močno željo po izražanju, po oblikovanju. Moj oče pa je temu nasprotoval. Ves čas. Trdil je, da moda ni za moške, da se z modo ukvarjajo le "polovični moški". Zaradi njegovih mračnih obsodb sem postajal iz leta v leto nesrečnejši ... Vedno bolj sem čutil, da štrlim iz množice kakor drevo na sveže pokošenem travniku, vedno bolj sem verjel temu, da

spadam v skupino "polovičnih". Nemalokrat sem se trudil, da bi mu vse skupaj prikazal jasneje, hotel sem, da bi me razumel, da bi se mu pogled vsaj za centimeter razpotegnil, ampak tega nisem dosegel nikoli. Ni me poslušal. Vedno je govoril isto. Naj se raje pridružim nogometnemu ali košarkarskemu klubu kot večina mojih vrstnikov, naj začnem brati časopise in revije o avtomobilih ali naj si najdem neki drug hobi, bolj fantovski, ker da sem že prestar za take neumnosti. Govoril je, naj ga neham trpinčiti, naj enkrat za spremembo pomislim malo nanj, na njegovo srečo, in da me je vzgajal zato, da bi bil lahko ponosen name, in ne zato, da bi se me nekega dne sramoval. Prepovedal mi je odhajati z doma v oblačilih, ki sem jih kreiral sam. Ko pa je videl, da ga ne jemljem resno, mi jih je vzel in jih zmetal v smeti. Naposled sem mu moral obljubiti, da bom s tem sranjem dokončno prenehal. Obljubil sem mu in naslednjega dne obljubo prelomil. Obljubil sem zaradi mame in risal samo še na skrivaj, kadar ga ni bilo doma, kadar se je tuširal ali gledal tekmo, skice pa skrival med mamine stvari, saj sem vedel, da jih oče tam ne bo iskal. Odtlej sem začel bežati, ne vem kam, ne vem, v katero smer in kam je ta vodila, vem le, da kamor koli sem šel, sem v resnici bežal. Ko pa sem dopolnil triindvajset let, sem se odločil, da si izpolnim dolgoletno željo. Brez besed sem zapustil dom, starše in prijatelje ter odpotoval v Pariz.

Pripotoval sem z vlakom. Bil sem srečen in bilo me je strah. Čudno sem se počutil. Ne tako, kot sem mislil, da se bom. V dlani sem ves čas mečkal majhen, iz bloka iztrgan listek, na katerem je bil napisan naslov, ki mi ga je posredovala starejša gospa, pri kateri naj bi prvi mesec stanoval kot podnajemnik, da bi se lahko v miru razgledal, se vsaj malo prilagodil, se znašel, zaživel. Sledil sem njenim navodilom in se z metrojem pripeljal do Montmartra. Vzpenjal sem se po stopnicah s potovalko v eni roki in z zemljevidom mesta v drugi. Krožil sem in krožil, kot v lunaparku krožijo vrteče se skodelice, vse do Sacre Coeura, Moulin Rougea in nazaj dol, pravega naslova pa nisem našel. Temni ljudje so me vlekli za potovalko, češ da mi jo bodo pomagali nesti, in jaz sem se upiral, vsiljevali so mi kič, in jaz sem se ga otepal. Dobri dve uri pozneje sem zavil v restavracijo na vogalu. Sedel sem k oknu in se razgledal. Na z lesenimi deskami obloženih stenah je viselo veliko uokvirjenih črno-belih in rjava-belih družinskih fotografij, plakati za minule koncerte, prireditve, tabla, na kateri je bil z rdečo kredo napisan cenik jedi, pijač, pa razne reklame za kokakolo. Tudi tla, mize in stoli so bili leseni. Vzdušje je bilo naravno. Največ gostov se je zadrževalo pri pultu, kot čebele so se gnetli in grebli za dozorel cvet. Cvet mlade natakariče. Bila je šarmantno zapeljiva, otroško razigrana in bila je edina natakariča. Če jo je človek opazoval dalj časa, njene kretnje, njen sicer okusno naličen ozek obraz, ličilo pa ni prekrilo utrujenih oči, se mu je v podočnjakih razkrila njena celotna vlačugarska zgodovina. S svojim medom je veselo privabljala roje sršenov. Poleg pulta so bila vrata, ki so vodila v kuhinjo, toaletnih prostorov pa gostilna ni imela, vsaj opazil jih nisem. Malo pozneje, med obedom, sem onkraj ceste lahko videl, kako je neki deklíč belokožnemu

turistu iz žepa sunil denarnico in zdijval po stopnicah navzdol. Medtem je iz denarnice vzel vse potrebno in jo odvrigel. To je opravil v nekaj sekundah. On pa za njo. S telesom pomaknjen malo nazaj je v rjavih sandalih drsel po robovih stopnic, besen, rdeč v obraz, v nemščini preklinjal, se ob tem spotikal in se s kratkimi, svaljkastimi prsti močno oklepал tanke ograje, da ne bi s trebuhom pometel stopnic. Če ne bi videl, kaj se je v resnici zgodilo, bi verjel, da lovi svoj gromozanski trebuh ... Ljudje pa so se delali, kot da se nič ne dogaja, kot da ne slišijo in ne vidijo tistega, kar sem videl in slišal jaz. Ni jih kaj dosti brigalo za druge. Dogajanje jih ni zmotilo niti za trenutek.

Ko sem si odpočil in se okrepil, sem ponovno začel iskati, tokrat bolj natančno, a čutil sem, da se predolgo zadržujem na istih ulicah. Čutil sem nelagodje in strah. Ta predel je zame postal naravnost grozljiv in prav dobro sem slutil, da se bo tudi meni zgodilo kaj tako neprijetnega kot nemškemu turistu, če kmalu ne odidem. Jezen, ker sem nasedel stari babi, utrujen od hoje in razočaran nad Parizom bi se bil najraje obrnil in odpotoval domov, naravnost v svojo toplo posteljo, a tega nisem storil. Za obup je bilo prezgodaj. Z metrojem sem se odpeljal do Place de la Republique in tam izstopil. Večeralo se je in šel sem v prvi hotel, ki sem ga s polodprtimi očmi še lahko registriral. Dobil sem sobo, vendar samo za eno noč. Bilo mi je vseeno, samo da ima posteljo in prho. Od utrujenosti se mi je začelo blesti in kar padel sem v posteljo. Noč je bila čudovita. Veliko sem premišljeval, gledal skozi okno in jokal. Spati nisem mogel in nisem bil več prepričan, kaj sploh počnem tu. Nič ni bilo podobno Parizu, ki sem si ga toliko let predstavljal, in ne tistemu, ki se mi je kazal, ko sem bil na počitnicah. Le kaj me je takrat tako pritegnilo, kakšna čarobnost, zdaj sem spoznal le občutek zdelanosti. Seliti sem se moral iz hotela v hotel, v nobenem nisem smel ostati dlje kot dan ali dva. S potovalko sem se navsezgodaj vlačil z enega konca Pariza na drugega, vedno v strahu, da me bodo okradli ali pretepli, vselej lačen, umazan in izčrpan. Noči so postajale prekratke za spanje, dnevi tavanja predolgi in na selitev, ki ji nisem videl konca, sem gledal kakor na svoj delavnik, kajti zanjo nisem nikoli porabil manj kot osem ur. Po prvem tednu me je znova imelo, da bi obupal, opustil sanje, a kljub temu sem vztrajal. To sem imel po očetu. Vztrajnost namreč. Potlej so se začele demonstracije. Demonstrirali so javni prevozniki in tedenska vozovnica za podzemno železnico je šla v nič. Ljudje so se gnetli po trgih in ulicah in jaz med njimi s svojo ljubo potovalko. Čeprav sem hodil skoraj ves dan, nisem prišel nikamor. Parižani so se mi smejali, se čudili, le kam se cepec odpravljam v takih okoliščinah. Res, bil sem cepec, ampak cepec v Parizu. S tem sem se tolažil. Po približno dveh tednih mučenja in neprespanosti se mi je le nasmehnila sreča. V Latinski četrti sem našel prenočišče za dalj časa. Spal sem dva dni brez prestanka. Samo spal in scal. Tako zelo sem bil izžet. Ko pa je obdobje izmozganosti minilo, sem se sprehajal, najraje ob Seni. Za spremembo brez potovalke, na katero sem se že tako navadil, da se mi je na hipe zazdelo, da sem jo nekje pozabil ali da so mi jo v trenutku nepazljivosti ukradli. Kar ne bi

bilo nič nenavadnega. Opazoval sem lepe, a nič kaj prijazne ljudi, izložbe, iz katerih so obleke kar bodle v oči, čevlje, torbice; nakupil sem si modnih revij, obiskal enega od muzejev, razstavo, knjižnico, cerkve, parke, trge, se končno tudi pošteno najedel specialitet, se napil vina, navohal dima cigar in tako skoraj pozabil na vse nevšečnosti.

Vozil sem se z metrojem, brez smeri in načrta; Parižani pa, vsak s svojo zgodbo, so nekam hiteli, izraz vsakega mimoidočega je bil drugačen; tudi če sta bila dva obraza zadovoljna, sta zadovoljstvo izražala drugače, če so trije obrazi delovali zaskrbljeno, so zaskrbljenost kazali drugače. Poslušal sem zvok harmonike, ki ga v podzemlju ni manjkalo. Harmonika se mi nikoli ni zdela inštrument, ki bi se lahko tako zelo dotaknil srca, kot se ga je prav v umazani podzemni železnici. Priznam, to je bila zame ena lepših stvari. Ali pa, ko sem se pred popolno zatemnitvijo neba, tik pred nevihto pravočasno umaknil v zastekljeno kavarno, srebal kamilični čaj in opazoval premočene ljudi, kako se skušajo pred dežjem zaščititi s torbami, časopisi in jaknami. Ljudi ni nikoli zmanjkalo, ulice niso bile nikoli prazne. Sprevidel sem, da tudi če je človek tu sam, ni nikoli osamljen. V enem dnevu, če si pozoren, se ti zgodi toliko stvari, grdi in lepih, kot se jih nekaterim v dveh letih ne, in to mi je bilo všeč. Ničesar se ne da predvideti. Vse se dogaja spontano, samo od sebe, in prav to je imenitno, biti igralec v gledališču improvizacij.

Čez čas so se dnevi začeli odvijati podobno kot doma. To sem pričakoval. Več ali manj sem risal, sanjaril in razmišljal, s koliko ljudmi se v tem trenutku križajo moje misli, koliko jih čuti podobno in kolikim to čutenje koristi ... Bil sem popolnoma sam, a to se je kmalu spremenilo. Prva oseba, ki sem jo spoznal, je bila Carolline. Bila je tako majceno, suhljato in prikupno bitje, da me je v hipu prevzela. Čutil sem, da zaradi nje postajam bolj iskren do sebe. In naj še povem, da me je spoznala veliko prej kot jaz njo, me znala potolažiti in mi vrniti notranji mir, katerega sem bil že v zgodnjem otroštvu oropan. Mnogo ur sva preživljala skupaj. Pripovedoval sem ji o željah, načrtih, o tem, kako bom slaven, zakaj sem si za slavo izbral prav Pariz in ne kako drugo velemesto, o očetu in mami, kazal sem ji risbe, fotografije ... Imela je črne, rahlo skodrane, zelo dolge lase in kostanjeve oči. Oblačila se je v belo in njeno zagorelo telo je dišalo po morju. Imela je izreden dar za ocenjevanje ljudi. Natančno je vedela, ta mala lisička, kdo je intelektualec in kdo igra intelektualca, kdo resnično uživa v tem, kar dela, in kdo je v stroki začutil samo denar, kdo je pristni kritik in kdo je kritik zgolj zato, da se dokazuje samemu sebi, kdo je rojeni umetnik in komu služi umetnost za takšno ali drugačno opravičilo. Če sem bil, ko sva bila skupaj, zamišljen, me ni nikoli morila z običajnimi vprašanji, o čem premišljuje ali na kaj mislim, kot bi ji povedal, da zelo nerad razlagam svoje misli. Poučevala me je tudi o ljudeh. Govorila je, da vedno in v vsaki stvari radi iščejo globino in tako dobijo občutek, da so pametni, da so odkrili neki smisel, ki pa je viden samo njim. Da so razumeli nerazumljivo. "Če bi bilo treba analizirati Picassov pljunek," je razlagala, "bi tudi v njem iskali filozofijo

oblike in barve, mistiko vonja in podlage. Nikakor se ne morejo sprijazniti, da nekatere stvari nimajo globine in pika. Da so takšne, kakršne pač so. Ne zahtevajo pozornosti ali nekih besednih olupšav in na tisoče vprašanj, zakaj je to tako in zakaj ne drugače." To vse je govorila s tolikšno vnemo, tako prepričljivo se izražala svoje mnenje, nikomur pa ga ni vsiljevala, da sem ji preprosto moral verjeti, se strinjati z njo.

Nemalokrat sem si jo predstavljal. Predstavljal sem si, kako se češe, kako se oblači, slači, s kakšnimi pogledi gleda različne moške ... Veliko sem razmišljal o njej. Najpogosteje takrat, ko sem ugasnil luč, da bi zadušil še zadnjo svetlobo pred vstopom v drugo življenje. Takrat sem jo izrazito čutil, takrat sem lahko opazil, kako se zavesa napenja kot balon, kako ji veter briše sledi zmečkanega n kako nje odsev na mojem parketu riše Carollinine obline. Nato je v sobo vstopil mraz, ne da bi potrkal. Razcepljal je moj dih še na tisoče življenj, ki so ne iz knjig, zloženih na polici, obdajala. Tudi prah je zaplesal. S svojimi najcenimi telesci lahko lebdel. Pihnil sem ga visoko v zrak in v njegovi predstavi vsakič znova srečen zaspal.

A tako nisem mogel živeti. Kaj hitro sem spoznal, da je Pariz dražje mesto, kot sem si sploh upal predstavljati. Zmanjkovalo mi je denarja in tudi denar, ki mi ga je pošiljala mama, sem vedno hitreje zapravljal. Začel sem iskati delo, sicer s težkim srcem, a brez dela ne bi preživel. Vsako jutro sem se sprehajal od kavarne do kavarne, od trgovine do trgovine, od frizerskega do kozmetičnega salona in spraševal, vsakega posebej, ali potrebuje pomoč. Hodil sem od restavracije do restavracije, od cvetličarn do železniške postaje, od pekarn do mesnic; čas je preganjal mene, jaz pa sem preganjal vse preostalo in pri tem razmišljal, da se vse lahko doseže in da je vse minljivo. Ko pa sem to spoznal, ni je postalo zares dolgčas. In če bi svojo ugotovitev omenil očetu, bi me mirno vprašal: "Povej mi, sine, kdaj tebi v življenju ni bilo dolgčas?"

In ko sem se takole vse globlje zapletal v lastne misli, sem nekega turobnega, kljub temu čudovitega popoldneva začutil, da me spremlja neznanec. Nisem ga videl, čutil sem ga in niti za hip nisem pomislil, da bi mi lahko bil nevaren, nasprotno, prepričan sem bil, da se po vsej verjetnosti ne more nagledati človeka, kot sem jaz. Priznam, užival sem v takšnih dnevih, dnevih brezdelja. Vaposled sem se odločil za obisk cerkve. Najbližje. Naj povem, da nisem veren, verujem pa v čas, ki ga preživljam znotraj nje, kajti cerkev mi daje občutek neopaznosti, majhnosti, znotraj nje se ne razlikujem od nikogar, znotraj nje mi ne postane sorodnejše od očeta in mame. Hecno, od tega občutka sem postal kratko malo odvisen, kot še od sto drugih stvari. Samo tako sem se lahko oklepal domačnosti, ki sem si jo napraskal, Bog ve kako, da bi se v nikogaršnji navzočnosti počutil prijetneje, da bi lažje shajal s samim seboj. Vstopil sem. Bil sem sam, tudi v mislih. V sebi sem začutil globoko spoštovanje do vere. Zavedal sem se, da mora biti to pot k notranjemu suženjstvu, ki ga ni moč odslužiti v enem življenju, ni ga moč zadovoljiti, dohiteti, se uskladiti z njegovim neenakomernim bitjem – venomer bo ostajal tisti še, in še, in še ... Nikoli ne bo

dovolj. Kaj je dovolj? Je prav, da ga poiščem? Če ne, kam naprej, do kam? Odgovorov poznam več, ampak verjemite, odgovoriti si nočem, ker bi to zame pomenilo, da lepota izgublja še tistega malo smisla, ki si ga je pridobila. Ko sem se oziral, da bi se prepričal, ali sem popolnoma sam, da ni nikogar, ki bi mi hotel storiti kaj žalega, sem se spotaknil. Z desno roko se mi je posrečilo ujeti za klop, z levico pa sem občutil ves hlad, kar ga cerkveni pod premore, in nekako napol leže se mi je le uspelo obdržati na kolenih. Pogledal sem navzgor in zaplaval v drugi svet. Kako blizu so si svetovi, sem pomislil, ločuje jih samo en pogled, en dotik, ena beseda. Z očmi sem otipal vsak mozaik posebej, te prečudovite odtenke, iz katerih je stopil del Jezusove zgodbe. Gledal sem ure in ure, v barve, ki so ločevale zavist od bolečine, ljubezen od mrznje, postale slika, ki me je v hipu osvojila. Zrl sem v Jezusov strah, ki ga je, ko se je trudil, da bi ga junaško prikril, še dodatno olepšal. Negiben sem strmел vanj in pri tej božanskosti vnovič pomislil, da bi mu brez oporekanj dovolil vso krutost nad sabo in potlej bi sključen v njegovem naročju krvavel, srečen, ker bi me svete dlani podpirale do zadnjega diha. Res prečudovita smrt.

“Gospod, odpustite mi, saj ne vem, kaj delam,” sem zaslišal plahi glas.

Besede so se razcvetele v mojih mislih, izstopile pa so iz povsem drugih ust, neznančevih ust. Samo besede, iste besede, kot ne bi znal povedati nič drugega. Da, nisem se zmotil, stal je poleg mene in me gledal. Nisem se zmenil zanj. Nahranjen z dodatnimi vrednotami sem odšel. Stemnilo se je, nisem pa zagotovo vedel, ali meni pred očmi ali pa se je resnično že spuščal mrak. Po nepotrebem si nisem belil glave. Še zmeraj je rahlo deževalo in nisem se obotavljal. Ko sem prišel do sobe, sem se oblečen in obut vrgel na posteljo. Nekako utrujen od počitka. Postal sem težek in na trenutke se mi je zazdelo, da se postelja ugreza, razmika, da si je za svojo žrtev izbrala ravno mene, ki me bo med blazinami zadušila, in postelja človekožderka se bo potlej vrnila v prvotni položaj in nič hudega sluteci gostje se bodo iz tedna v teden menjavali, spali, me vsak po svoje objemali kot ljubimca, se samozadovoljevali, me močili z eksplozijami lepljivih izlivov, ali pa bom pod njimi preprosto trohnel, trohnel, strohnel. V tistem sem se videl, kako vstajam kot sprogramiran. Odkorakal sem v kopalnico in si pljusnil v obraz mrzel curek vode. Zmrazilo me je. Mene, ki sem ležal. Drugi jaz pa me je, ne da bi se obrnil, zapustil. Taval je po ulicah, spremljal sem ga z očmi. Potlej je vstopil v neki lokal. Z večino se je rokoval in poljubljjal. Nikogar nisem poznal. Bil je, za razliko od mene, izjemno družaben. Ne vem zakaj, a vse bolj sem bil ljubosumen nanj, on pa je postajal vse lepši in lepši. Dekleta so se obračala za njim, od naslade so jim drgetala kolena, šepetale so druga drugi, kje in kako bi se mu vdale, kaj, če sploh kaj, bi imele oblečeno, kako bi bile naličene, počesane; kako bi mu odprle vrata v svet užitkov, naslad ... Nato se je z nezanimanjem za krvoločne, nenasitne levinje usedel k mizi, ki je stala poleg širokega okna. Zunaj je stal mladenič, oblečen v ženski kostim, in ga gledal. Isti mladenič, ki je sledil meni. Videl sem, žugal mu je s palcem, v znak, naj mu za spremembo sledi on. Obšla me

je slaba slutnja, hotel sem ga opozoriti, naj se umakne, ga ustaviti, saj nisem slutil nič dobrega.

“Filip! Filip!” sem kričal. “Ne hodi tja, ne hodi za njim!”

Si ga res želi spoznati? Če si ga, kako, da on to ve in jaz ne, saj on je vendar jaz? In kako naj ga opozorim, če sem v sobi in spim? Sanjam? Sem mrtev? In je on le moja vstala duša? Kje sem? Kaj mu bo čudak v ženski obleki? Tako sem razmišljal jaz, ampak on, on je kot udomačen pes ubogal ukaz. Zavila sta v zanikrno ulico, kjer so stale vlačuge, razkazovale umazana stegna, širile specifični vlačugarski vonj – bil je tako izrazit, da mi je od njega postalo slabo in ko se je moj pogled križal z njihovimi, sem mislil samo še na dvoje, kako sebe obvarovati pred zlim in kako odvečna zna biti vsaka igra, v katero je vpleten človek. Tolažil sem se, da so to samo sanje, ki pridejo in grejo, samo sanje in nič več kot navadne sanje.

Prišla sta do Ville Beaumarchais in poniknila v 18. stoletje. Z zastekljenim dvigalom sta se peljala v drugo nadstropje, za molkom kupovala trenutke, jaz pa sem kričal v prazno, kot nestvaren napenjal glasilke, se trudil, da bi dosegel zeleno, a dosegel le, da sem z njima vstopil v spalnico. Verjemite, bilo je kot sanje v sanjah, in kot bi si brala misli, sta se skladno, poetično slekla. Predstava se je začela, tudi hrepenenje je bilo že na odru, odeto v satenasta krila in oblečeno v spomladansko utrujenost. Drug drugemu sta z ustnicami ljubkovala vsako mišico posebej, se otipavala, ščipala po bradavicah, ritnicah, napetem udu ... Njuno dihanje se je stopnjevalo, bilo je usklajeno, kot sta usklajena plesalca, ki z istovrstnim, enakomernim gibanjem ponazarjata valovanje, enotnost; bila sta kot otroka, ki se igrata prepovedane stvari. Njun čas pa kot papir, brez kodrov upa, le vnetljiva gladkost, sedeča poleg plamena in vetra. Ulegla sta se na rdečo posteljo, katere pregrinjalo je bilo izvezeno z zlato nitjo, in mladenič mu ga je vzel v usta. Slišal sem se, kako hlipam, kako mi prija njegovo početje. Nekajkrat sta zamenjala vloge, se drgnila ob posteljo kot plazilca in nenazadnje je mladenič zdrsnil vanj. Gledal sem njuno početje, zibanje in nabijanje, kroženje in jahanje in moja slabost se je stopnjevala. V želodcu se mi je dvigovalo, ne vem po čem, postal sem bežeča packa na zlepljenih trepalnicah, bil sem jetnik krvavečih travnikov, krmaril sem za rešetkami svojega blodnjaka. Dan za dnem, noč za nočjo me je tok odplavljal proč, brez rešitve, brez upa sem s prsti neuglašanih strun božal zemlji podplate. In Filip je bil sladkorna pena, narejena iz stekla, ki je ves čas zijala k tesnobi, njegov duh pa blato iz vsega mogočega posrkanega smisla. Hotel sem iz sobe, čimprej, želel sem si pobegniti, toda nisem odšel, opazoval sem ju dalje. Nekaj me je zadržalo. Gledal sem ga, Filipa kurbirja, kako brezskrbno uživa, meni pa je šlo na jok. Gnusil se mi je docela. Komaj sem čakal, da se zbudim v svoji sobi, samo jaz in jutranja svetloba, ki bi mi vabljivo mežikala skozi špranje rolet. Samo jaz in skodelica vročega čaja. A dogajalo se je vedno isto. Zbujal sem se. In ne samo to, zbujal sem se z golim moškim poleg sebe. Tudi ondan je bilo tako. Velikokrat pa se mi ni bilo treba niti zbuditi, ker enostavno nisem

zaspal. Takrat sem vedno mislil na Carrollino. Čutil sem jo, noro sem čutil, da jo potrebujem ob sebi. Lepo mi je bilo v njeni družbi, lepo mi je bilo, kadar me je obiskala. Z njo sem si zapolnjeval praznino, neskončne ure nespečnosti. Z njo sem se spogledoval, se vanjo zaljubil, čeprav je nisem videl ali je otipal, niti se z njo nisem pogovarjal, a vseeno. Razločno sem jo doživljal, to mi je bilo dovolj. In ravno zato sem jo ljubil, ker je bila drugačna od drugih. Ni me skušala oblikovati po svoje in v meni ni iskala nečesa, kar ne obstaja, česar preprosto ni; ni me hotela spremeniti kot večina žensk. Neverjetno, do kam lahko sega ženska fantazija. Pa naj mi kdo reče, da se motim in da ni ženskega spola. To je nalezljiva resnica! Carrolline me je nemo poslušala, oblečena v dolg bel plašč ... Šele ko sem se okopal in oblekel, sem ugotovil, da je moški že odšel. Na mizi mi je pustil rožnat listek, na katerem je pisalo, naj ne pozabim zakleniti in naj ključ za vsak primer obdržim. In malo niže: "You never know." Pod besedilom pa namesto podpisa odtis njegovih žabjih ustnic. Raztrgal sem listek na drobne kose in jih vrgel skozi okno. Ključa nisem obdržal, pustil sem ga pri hotelirju. Nisem ga potreboval, imel sem Carrollino, svojo lepo Carrollino.

Mesto je obiskala še ena sebična jesen. Zdolgočasen sem si našel prostor v kavarni FERIA in tam premišljeval, kako preživeti dan. Samo en dan. Ne leta ali mesec in ne življenje, ampak samo en zajeban dan. Tiste ure, ki so postajale sorodne z večnostjo, kot bi v eno vcepili tri. Na prazne liste papirja sem kot običajno risal oblačila in to je bilo vse, kar sem še lahko počel, kajti denarja sem imel natanko toliko kot siamska mačka dolgih dlak. Spet sem začel iskati delo, a tokrat skoraj brez vere. V kaj še verjeti? Vame je verjela samo Carrolline, ki pa je hvala Bogu imela dovolj vere za oba, in že dan po tem sem prestopil prag modne agencije. Da bi me direktor sprejel v pisarni, sem moral čakati celo dopoldne, a zaman. Naposled mi je celo tajnica rekla, naj raje poskusim naslednji dan, ker ga danes zagotovo ne bo. Poskušal sem tudi naslednji dan, in dan po tem, in zgodba se je ponovila. Prihajal sem vsak dan in tam ždel kot idiot. Zaposleni so me pozdravljali, trepljali po ramenu, me tolažili, direktorja pa od nikoder. Strpno sem čepel pred pisarno, da mi je obleka zasmrdela po vztrajnosti in tako sem bil pripravljen dočakati starost. Ampak kdor čaka, dočaka, pravijo. Po ne vem koliko poskusih me je le sprejel. Ogledal si je risbe, povedati pa ni hotel ničesar. Rekel je, da jih bo obdržal do naslednjega dne in da je najbolje, da se tudi jaz oglasim naslednji dan. In ko je ta težko pričakovani dan prišel, me je hladno zavrnil. Tolikokrat sem že bil ponižan, izigran, da me njegove besede niso prizadele, prav nasprotno, srečen sem bil, da mi utelešenega prdca ne bo treba gledati sleherni dan.

Potem sem nadaljeval svojo začrtano pot, ki ji nisem videl konca. In uspelo mi je. Zaposlil sem se! Sprva sem delal kot tajnik za manj uveljavljene oblikovalce, med drugim postal njihov posteljni medvedek, simpatična igračka, ki so si jo tedensko izmenjavali, in po približno dveh letih so se sanje začele uresničevati. Lotil sem se resnega oblikovanja. Ponudili so mi priložnost za samostojno modno revijo in na mojo veliko srečo je bil tako odziv obiskovalcev kot

tudi medijev izjemno pozitiven. Prvič se mi je zgodilo, da sem si bil nekako nenapačen. Postajal sem si sprejemljiv. Veliko sem potoval, hkrati pa spoznal, da nikoli nisem bil bolj osamljen kot dan po tem, ko sem dosegel neki nov uspeh. Zaradi živcev sem pogosto bruhal, največkrat po končanih revijah, in ta zoprni občutek, občutek osamljenosti so mi narekovali drugi. Čeprav sem dostikrat pomislil, da morebiti le ni tako – pa je bilo. Preprosto! Spoznal sem tudi, da je Pariz mesto, ki te, še preden se zaveš, lahko pogoltne, uniči. Zatorej moraš imeti svoje sanje in se peljati vzporedno s svetom, ki te ne more prijeti, kajti ta pogled iz sanj je najbolj resničen. A kaj bi brez njih? Bi se zresnil? To so od mene pričakovali mnogi, da se bom nekega dne zresnil. Le Carrolline od mene ni pričakovala ničesar. In če sem že pri tem, kaj sploh pomeni biti resen? Ne sanjati, se ne zabavati, imeti resno dekle ali kup hreščavih otrok, študirati, se ne smejati, se poročiti, umrtvičiti izraz in mu nadeti odbijajočo resnobo, se ne pačiti, ne jokati, ne pijančevati, se redno zaposliti ... Ne vem in upam, da mi tega nikdar ne bo treba izvedeti. Vem pa, da je pariški vonj vonj svobode in ambicij. Je popolnost, ki sem jo začutil, a je nisem mogel prijeti, je toplo telo, ki me je ob jutrih vznemirjalo, ob večerih pomirjalo, je pastir mojemu življenju in jaz njegova žrtev, ujeta v plimi brez konca. Že samo misel nanj me ozdravlja vseh bolezni, tegob, ki mi tarejo duha. Pariz! Božanski Pariz! Toliko svobode, kamor koli sem se obrnil, je širina osvajala zgradbe, drevesa, ulice ... Sestavljanka se tu dopolni, prezrto se ponovno uzre, vedno drugače. Pariz je z leti postal prijatelj vseh mojih čutov. Vsaj mislil sem tako. V resnici pa sem bil trikrat bolj izgubljen kot tistega dne, ko sem pripotoval. Oh, zakaj mi je bilo dovoljeno toliko svobode? Zakaj?! Raje bi ostal zapornik, osvobojen svoje podobe, kot svoboden v zaporu lastnega "jaza". Mar kdo ne bi? Sam Jezus ve, kako obupano sem si želel biti moški v vseh pogledih. Sicer pa, nihče ni zadovoljen s tem, kar ima, ali s tem, kar je. Vsi smo si podobni ali celo enaki – hlastamo za nečem, česar nimamo, za nečem, kar nismo, kar nikoli ne bomo. Ženske z ravnimi lasmi bi rade imele kodraste, tiste s svetlimi si žele temnih; manekenke sanjajo o hrani, spet druge o manekenstvu; poslovni ljudje hrepenijo po ljubezni, toplini, družini, zaljubljeni po uspehu; reveži si želijo bogastva, bogati svobode; slavni zasebnosti, neslavni slave; izobraženi so nesrečni, ker mislijo, da vedo preveč; na smrt bolni se borijo za življenje, zdravi pišemo hvalospeve smrti in tako dalje. Ves svet je obrnjen na glavo, samo dobro bi bilo vedeti na katero.

Sedaj sem že toliko zaslužil, da moji mami ni bilo treba več pošiljati polovice plače. Tudi preselil sem se na Place des Vosges, v Villo Beaumarchais. Preselil sem se v sanje mnogih in postal Napoleon. Razvajali so me služabniki, vselej oblečeni v dolge črne hlače in frak. Z belimi rokavicami so mi zjutraj odgrnili zaveso, pripravili dišečo, toplo kopel, na srebrnem pladnju prinesli časopis in me bogato gostili. Niti enkrat samkrat nisem na hodniku srečal čistilke; kot nevidna bitja so se pritihotapile v prazno, razdejavno sobo, jo pospravile in na blazini pustile Fuchonove čokoladice. Ko pa se je dan utrudil in nedokončane naloge prepustil večeru, je ta zaposlil glasbo. Črn klavir je spregovoril otožnim damam,

gospodičem, ki so v večernih toaletah sloneli na njegovi rami, ga s prstki božali, kadili in pili. Večkrat sem se jim pridružil tudi sam, občasno pa k sebi povabil mladega, slave željnega fanta ter mu, kot so drugi meni, obljubljal nebesa.

Ponudbe za oblikovanje so prihajale od vsepovsod. Sedem držav mi je ponujalo delo in med njimi se je sramežljivo smehljala ponudba od nikogar drugega kot od samega "boga mode". Že srečanje z njim me je skoraj povsem iztirilo. Povedal mi je, da se mu zdim nadarjen fant in se je prav zato odločil, da mi ponudi priložnost, če jo seveda želim sprejeti. Brez oklevanja sem mu segel v roko, mu jo poljubil in rekel, da lahko brez strahu računa name, da si ga niti v sanjah ne bi upal razočarati. Kaj lepšega, bolj veličastnega si ne bi mogel želei. To je to, sem pomislil. Časa sem imel več kot dovolj, imel sem leto dni in povsem proste roke, da pripravim novo kolekcijo pomlad-poletje, in še plačilo sem prejel vnaprej. Želei si kaj več, bi bil absurd. Zavedal sem se, da tako mikavne priložnosti ne bom več dobil, dokler bom živ. Zavedal sem se, proslavljal bom, zapijal se bom tri dni in tri noči brez oddiha. A vse skupaj se je zavleklo nekoliko dlje, kot sem načrtoval. Odnoslo me je. Reka zabav je naraščala in me odplavila s kopnega. Vse bolj sem se posvečal svojim ljubimcem, zabavam, Carrollini, in vse manj svojemu delu. Zamujal sem na sestanke, večkrat celo pozabil nanje, manekenke hudomušno opijal, da so na pisti popadale kot hruške, in tako naprej. Počasi sem izgubljal nadzor, bitko, se bližal zatonu. Krmaril sem v napačno smer. Dnevi so se vrstili, ne da bi se kaj spremenilo, ne da bi se ena sama ura odvrtela hitreje. Nič se ni spremenilo. Jaz se nisem spremenil. Dosegel sem, da so me imeli radi, da so o meni pisali, me kovali v zvezde, in kaj potem? Isti človek sem ostal, kot sem bil, z istimi občutki in strahovi. Dosegel sem, kar sem si obupano želel doseči, in hkrati dojel, da mi to ne pomeni nič. Nikoli mi ni. Ker ko sem se pogledal v ogledalo, nisem videl tistega, kar sem hotel videti. Videl sem spako, polovičnega moškega, ki ne more biti z žensko, čeprav si to želi. Čutil sem ... videl megleno, vse se mi je upočasnilo, moj glas mi je bil iz trenutka v trenutek bolj zoprni, v ušesih se je izgubljala harmonija glasbe, Carrollin vonj jo je oslepil; tako nedolžno, a tako trdno, tako z ničimer in hkrati z vsem, tako otroško, a pregloboko ... Slišal sem samo še jaz, jaz, jaz ... Enkrat pa, ko sem se vračal z ene od zabav, sem se v steklu praznega okvirja zagledal vase in pogled so mi vračali trije pari oči. Na sredini sem videl samega sebe, na svoji levi sem se videl kot majhnega otroka, na desni pa kot starca. Ne vem, katerega sem se bolj ustrašil, vem pa, da sem vso noč prečepel v kotu in da sta me otrok in starec ves čas gledala. Bila sta grozljiva in nihče od njiju mi ni zaželel lahko noč. Še danes se živo spominjam tega prekletega prizora. Dogajale so se čudne reči, vse se je zdelo tako nenavadno. Klatil sem se po ulicah brez opravičila, poleg sebe nisem videl Carrolline, ampak podgane. Kamor koli sem pogledal, so švigale podgane. Obračal sem glavo, se plazil za njimi, da bi ugotovil, od kod prihajajo, jih iskal, lovil, pretaknil vsako špranjo v zidu. Ko sem se obrnil na desno, jih že ni bilo več, bile so na moji levi, in ko sem se obrnil na levo, so bile

na desni. Ne vem, koliko časa sem potreboval, da sem jih odgnal, vem le, da so ljudje hodili počasi in da se je zvok avtomobilov razvlekel kot babičino testo za kolač. Pred menoj se je razpotegnilo brežno. Skozi misli so mi, ne da bi zanje prosil, drseli stavki, različni stavki, nepovezani, nesmiselni, bilo jih je mnogo, kot na drobno narezani trakovi so se pomešali med seboj. Mislil sem, da mi bo razneslo glavo, čutil, da bom, če bom obsedel še minuto, omedlel. Tekel sem, z vso silo sem se gnil, da bi se znebil težkega bremena svojih misli. Dobivati sem začel krče, na usta mi je večkrat silila bela pena, mrzlični tresljaji so mi stiskali mišice. Čeljust mi je tako sunkovito podrhtavala, da sem mislil, da mi bodo zobje sami od sebe izpadli. Krik duševne razcepljenosti me je neprenehoma opominjal na dvoje, na osebnostno razdvojenost in na strahopetnost obeh polovic. Nemalokrat sem si predstavljal, da me peljejo v bolnišnico, da umiram, in se spraševal, kakšna mora biti smrt. Nato sem sanjal o Carrollini, ki pa si ni bila podobna. Strgala mi je hlače, počepnila, si ga vtaknila v usta in ga lizala, grizljala, masirala, da je otrdel, nabrekel kot zvito zapestje. Vrgel sem se nanjo, ji slekel spodnjice in ga zaril vanjo. Upirala se je, a bil sem močnejši, fukal sem jo z magičnim užitkom tako dolgo, dokler ji iz ritnic ni začela curljati topla kri. Njeno mehko telo je postajalo mišičasto, kosmato, ko pa se je obrnila, sem razločil obraz. Bil je očetov. Ustrašil sem se, pograbil nož, mu začel prebadati prsi, trebuh, roke in med tem vpil njeno ime, ki ga nikakor nisem mogel izgovoriti. Srce mu je še nekaj trenutkov močno bilo, a z vedno večjimi presledki, dokler se ni sključil, se sesedel kot cunja, in takrat sem se zbudil. Bil sem žejen, ne, dehidriran. Natočil sem si kozarec vode, jo izpil, si ga natočil še enkrat, vodo spet v trenutku izpil ter se izčrpan odvedel nazaj v posteljo. Z močnim glavobolom sem skušal zaspiti, pozabiti, umreti ... kar koli. Vse je bilo mirno, zavladata je grobna tišina. Meni pa je postajalo slabo, zelo slabo, zdelo se mi je, da me vsi mogoči Filipi vlečejo vsak na svojo stran, dokler se nisem izbruhal, dokler ni ostalo samo prazno, potem pa, o, Jezus, je le minilo in občutil sem, da se nekako ujemam s celoto. Bil sem bled in omotičen. Še nekoliko bolj kot sama smrt. Pogled mi je padel na tla, posuta s časopisi, fotografijami, spominki in se tam nekje izgubil. Nič več ni bilo mojega, postal sem neviden. S svinčeno mlahavimi nogami sem se privlekel do kopalnice, se umil, končno opustil misli in leto je bilo že naokrog.

Dolgo, res dolgo nisem opazil, kaj sem delal narobe, in bolje bi bilo, če tega nikoli ne bi opazil. Hudo je, ko se kar na lepem zaveš, da si čisto sam, osamljen kot duh, ki blodi, tava skozi ljudi, hudo je, ko te nihče več ne potrebuje, ko samega sebe ne potrebuješ, ko se tvoj film odvrti do konca in se potešena množica razprši, kot snežinke se stopijo v nevidno in ti v nič. Ali ko se utrujen usedeš na posteljo in ugotavljaš, da imaš enostavno že vsega preveč in da prav zaradi tega životariš, hodiš iz ene kavarne v drugo, nekje spiješ kavo, nekje ne; skačeš z ene modne revije na drugo, nekatere izpelješ brezhibno, nekaterih ne; od ženske do ženske ali od moškega do moškega, pri nekaterih ti pride, pri drugih spet ne; od trgovine do trgovine, v nekaterih kaj kupiš, v drugih kaj

ukradeš; in se neprestano sprašuješ, kdo si, kaj si, zakaj si? Hudo je, ko ti grenka sol namesto trave žge stopala, jih razgrize, in ko drsiš po ulicah vsakdana, greš mimo, potuješ brez občutkov. Ko želje postanejo neme, brez svojega jezika, ko si sanje začneš zapisovati s peresom brez črnila, ko tvoja lepota postane vidna samo še nevidnim ...

Ves svoj uspeh, blišč, sem pripisal Carrollini. Čutil sem, da je ob meni, kdor koli je bila, da me spodbuja, mi svetuje, in že me je postalo sram, ker sem se pustil ujeti v past in s tem njo potisnil v kot. Lahko bi celo rekel, da sem postal eden izmed mnogih, a žal prepozno, hkrati sem postal odvisen od ljudi, od slave. Verjamem, da se bova nekoč še srečala, se drug drugemu zazrla v obraz, se morda poročila, imela kup otrok ... ne vem. To si dolgujeva. In če bi me kdo po nesreči vprašal, kako se počutim, bi mu odgovoril, da kot profesionalni ropar, ki je oropal zrak. Neverjetno, kako se stvari hitro obrnejo, kako nemogoče je čez sebe graditi mostove. V naslednjem življenju si želim biti drevo, pod katerim si bodo turisti vsaj enkrat oddahnili, si odpočili od hoje, vseeno od česa, samo da se bodo naslonili name.